

SAVEZNO IZVRŠNO VEĆE
CENTAR ZA INFORMACIONU I
DOKUMENTACIONU DELATNOST

Inv. br.

~~5136~~

SIGN.

НАРОДНА СКУПШТИНА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ЗАКОН

О

ПОСЛОВНОМ РЕДУ У НАРОДНОЈ
СКУПШТИНИ

ОД 26 НОВЕМБРА 1931 ГОДИНЕ

СА

ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА

ОД 26 ФЕБРУАРА 1932 ГОДИНЕ

БЕОГРАД

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
1932

Jur. br.
39233

ЗАКОН

о

ПОСЛОВНОМ РЕДУ У НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

од 26 новембра 1931 године

са

ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА

од 26 фебруара 1932 године

ГЛАВА I

Састанак посланика и оверавање њихових пуномоћстава

§ 1.

У очи онога дана, у који је Народна скупштина сазвана Краљевим Указом, сви су посланици дужни бити у месту, где ће Скупштина држати своје седнице и ту остати и скупштинске послове радити све док Скупштина не буде закључена или распуштена или док њене седнице не буду одложене.

§ 2.

Сваког сазива Народна скупштина имаће први свој састанак у 9 часова пре подне оно-

га дана, за који је Краљевим Указом сазвана. На томе састанку председаваће, као председник, по годинама најстарији присутни посланик. Секретарску дужност као привремени секретари вршиће четири млађа посланика, које изабере Скупштина на предлог председника.

§ 3.

У сазиву којим почиње скупштинска периода пошто присутни посланици предаду своја пуномоћства председнику састанак се закључује и наредна седница заказује за сутра дан.

§ 4.

Председник ће саставити за други састанак списак посланика на основи извештаја Главног бирачког одбора и пуномоћстава, која су предата Народној скупштини непосредно или посредно.

§ 5.

На другом састанку приступа се одмах избору Верификационог одбора од 21 члана. Ако се поднесе само једна листа, избор се врши акламацијом; у противном тајним гласањем по пропорционалном систему.

Резултат избора утврђује председник.

§ 6.

Верификациони одбор бира себи Председника, *потпредседника*, секретара и једног или више извештача.

Верификационом одбору упућује председник посланичка пуномоћства, сва акта изборна и све жалбе против избора.

Верификациони одбор дужан је свршити своје послове за седам дана.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 7.

Кад одбор буде готов са својим извештајем, председник Верификационог одбора наређује да се тај извештај штампа и раздавања извештаја се врши или преко организованих посланичких група или непосредно посланицима у секретаријату. Почетак раздавања ће председник одбора објавити на нарочитом месту у згради Народне скупштине, где се врше и остале објаве.

§ 8.

Пошто протеку 24 часа од како је извештај раздат, председник Верификационог одбора сазива седницу Народне скупштине, на којој ће се одмах приступити претресу тога извештаја.

Седницама Народне скупштине до избора скупштинског председништва председаваће даље председник Верификационог одбора. Сваки посланик, док му избор не би био уништен има право присуствовати и решава-

ти у седницама Народне скупштине, али не може гласати о свом избору.

§ 9.

Пошто се извештај прочита, стављају се на претрес и решење у целини они избори, које одборска већина није оспорила. Дебата о њима може да траје највише један дан. После неоспорених избора претресају се у целини, а решавају посебице, они избори, које је одборска већина оспорила.

Претрес о извештају Верификационог одбора за оспорене мандате може трајати најдуже пет дана. Говори, том приликом, могу трајати највише пола сата.

Народна скупштина може оснажити избор, или га поништити или одгодити одлуку о њему и наредити да се учини потребан извиђај, али се ово питање мора решити најдаље у року од три месеца.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 10.

Ако се поништи мандат једног посланика онда ће се позвати за посланика његов заменик, ако је посланику поништен мандат због недостака личних услова из §§ 10—12 Закона о изборима народних посланика.

Ако је некоме мандат поништен због неправилности изборне радње услед које се сматра да он није ни изабран за народног по-

сланика, позваће се за посланика онај кандидат који је на изборима добио највише гласова иза посланика којем је мандат поништен.

§ 11.

Пошто су овако посланичка пуномоћства прегледана и оверена, посланици у присуству претседника полажу заклетву:

„Ја (име) заклињем се да ћу Краљу бити веран, да ћу чувати изнад свега јединство народа, независност државе и целину државне области, да ћу Устав чувати и добро народа пред очима имати“ (чл. 59 У.).

Ограде уз заклетву нису допуштене.

Посланик док не положи заклетву не може даље вршити посланичку дужност.

§ 12.

I — Сходно пропису § 13 тач. 4 Закона о избору народних посланика губе мандат посланици, који престану бити чланови оне групе којој припада носилац земаљске листе са којим је кандидација овог посланика била везана.

Предлог о томе треба да поднесу најмање десет посланика те групе уз сагласност носиоца листе исте групе. Предлог се подноси Народној скупштини.

У предлогу су предлагачи дужни навести чињенице које утврђују да је дотични народни посланик престао бити члан те групе.

Народна скупштина упућује одмах овај предлог Верификационом одбору, који је дужан по саслушању првог потписаног предлагача и по саслушању посланика, за кога се предлаже губитак мандата у року од седам дана утврдити: да ли је дотични посланик престао бити члан групе и донети своју сходну одлуку, коју ће као свој предлог поднети Народној скупштини.

Народни посланик може и сам писмено известити Народној скупштини да је престао бити члан групе којој припада носилац земаљске листе са којом је његова кандидација била везана. У овом случају Народна ће скупштина ову претставку спровести Верификационом одбору. Верификациони одбор ће у року од седам дана спремити и доставити Народној скупштини извештај и свој предлог пошто саслуша дотичног посланика и једног члана исте посланичке групе, ако се јаве за реч.

По предлогу Верификационог одбора Народна скупштина ће донети одлуку у року од седам дана, пошто саслуша првог потписаног предлагача и народног посланика за кога се предлаже губитак мандата.

Ако је народни посланик сам известио Народној скупштини да је престао бити члан извесне групе саслушаће се у седници Народне скупштине дотични посланик и један члан исте посланичке групе, ако се јаве за реч.

Говори том приликом не могу бити дужи од пола сата.

II — Народни посланик не може бити: члан Управног одбора Управе државних монопола, члан Управног и Народзорног одбора Народне банке, Државне хипотекарне банке, Класне лутрије, Привилеговане аграрне банке, Државних бродарских друштава, Државних фабрика шећера, и свих других предузећа и друштава која су државна својина или у којима је држава акционар са најмање 5% капитала или их субвенционише. Исто тако народни посланик не може бити члан Управног или Надзорног одбора оних акционарских друштава и предузећа која имају рударска права или повластице или која у опште имају пословне уговоре с државом, или која имају нарочите и изузетне повластице по специјалним законима.

Народни посланик је дужан — ако сам није поднео оставку на чланство у одбору поменутих установа — да у року од месец дана, рачунајући од извршене верификације мандата или од дана када је постао члан дотичног одбора достави преко Претседништва Народне скупштине свој случај Верификационом одбору, који ће позвати посланика да се изјасни, прибавити податке за одлуку и донети је одмах. Ако то народни посланик не учини у одређеном року, Верификациони одбор чим за такав случај сазна или му он буде достављен, сматраће да је народни посланик поднео оставку на свој посланички мандат,

донеће по томе одлуку и саопштити је Народној скупштини.

Своје одлуке Верификациони одбор саопштава Народној скупштини и о њима се решава без претреса на првој седници поименичним гласањем.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 13.

У сазиву, којим се почиње скупштинска периода приступа се одмах избору Претседништва, чим се сврши претрес извештаја Верификационог одбора. У осталим сазивима избор се претседништва врши одмах првог састанка под претседништвом најстаријег по годинама присутног посланика.

Претседништво је састављено из претседника, три потпретседника и пет секретара. Ови се часници бирају за сваки сазив. (Чл. 62 У.).

Најпре се бира претседник Народне скупштине. Ако се апсолутна већина не би добила на првом гласању, на другом ће гласању бити довољна релативна већина.

При једнакој подели гласова на другом гласању сматраће се да је изабран по годинама старији кандидат. После избора претседника извршиће се прво избор потпретседника па избор секретара, на начин одређен за избор претседника.

Гласање о избору претседника и осталих скупштинских часништва може се вршити и једновремено посебним листама.

При избору претседништва гласање је тајно.

Ако који члан скупштинског часништва да оставку на свој положај сматраће се разрешен онда када Народна скупштина прими знању ову оставку.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 14.

Дужност је претседника Народне скупштине да је претставља, да руководи њеним седницама и одржава ред у њој, да се стара о уредном и брзом отправљању послова у секретаријату, стенографском бироу и рачуноводству као и о безбедности Народне скупштине. Он се стара да рад у одборима не застаје и да се не прекида. Он поставља и отпушта све привремено особље Народне скупштине.

§ 15.

Кад је претседник спречен замениће га један од потпретседника. Претседавајући не може учествовати у дебатама нити гласати.

§ 16.

Дужност је секретара Народне скупштине: да врше прозивку посланика; да читају у На-

родној скупштини предлоге и све друго; да воде белешке о одлукама Народне скупштине, о начину и резултату гласања и да састављају записнике састанака. Један од секретара кога буде одредио претседник, водиће надзор над вршењем целокупног канцеларијског рада Народне скупштине. Ако би секретари били ма којим начином спречени да врше дужност, замениће их привремено посланици које ће одређивати претседник Народне скупштине.

ГЛАВА III

Одбори Народне скупштине

§ 17.

За проучавање предлога и других предмета скупштинског рада бира Народна скупштина посебне одборе. Ти су одбори или стални или нарочити. Стални су одбори: 1) Верификациони одбор; 2) Административни одбор; 3) Имунитетни одбор; 4) Одбор за молбе и жалбе; 5) Финансијски одбор.

Нарочити се одбори бирају за проучавање законских предлога које подноси Влада, или народни посланици, као и за проучавање других предмета, за које би Скупштина нашла да је потребно да их упути у нарочити одбор.

Стални одбори бирају се у почетку сваког редовног сазива. Нарочити одбори трају док не сврше посао.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 18.

Сви се одбори бирају по листама пропорционалним системом и тајним гласањем. Кандидатску листу могу поднети најмање десет посланика.

Ако би се поднела само једна листа, избор се врши акламацијом.

§ 19.

Финансијски одбор има 31 члана а остали стални одбори по 21 члана; нарочити одбори колико Скупштина одреди.

За сталне и нарочите одборе једновремено ће се изабрати подједнак број заменика, који имају иста права као и чланови када их замењују.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 20.

Сваки ће одбор изабрати већином гласова себи претседника, потпретседника, секретара и водити кратак записник о свом раду. Позиви на седнице одборске објављују се народним посланицима на месту нарочито зато одређеном у згради Народне скупштине, а имају се доставити лично сваком народном посланику са назначењем дневног реда, ако при закључку последње седнице није био утврђен дан наредне седнице одбора.

У записник сваке седнице бележе се имена присутних чланова, писмено предати предлози и одлуке одбора. Претседника одбора, ако би био спречен, замениће потпретседник или, ако је и он спречен, најстарији одборник по годинама.

Народна скупштина, ако нађе за потребно, може без дискусије одредити рок до кога одбор треба да поднесе извештај. У случају да то одбор не учини, изузимајући кад му је рок продужен, Народна скупштина може избрати нов одбор.

Одбор може решавати ако је присутна једна трећина његових чланова. Пуноважни закључци доносе се већином гласова присутних чланова одбора, а ако су гласови подељени, то се констатује у одборском извештају и предлог о ком се гласало подноси се Народној скупштини на решавање.

Дужност је члана одбора да долази на седнице или о своме изостанку извести претседника одбора, који ће позвати заменика с кандидатске листе.

На упражњено место једнога члана одбора долази наредни на листи.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 21.

Пошто претрес буде завршен, одбор ће изабрати једног или више извештача који

ће Народној скупштини читати и бранити извештај и предлог одбора.

У случају кад се одбор подели на већину и мањину, и једна и друга страна имају засебно свога извештача.

Свако одвојено мишљење било у начелу или код појединих чланова предлога, о коме се у одбору решавало, предаће се писмено одбору, који ће га упоредо са извештајем већине изнети пред Народну скупштину, где га може бранити члан одбора који се одвојио у мишљењу.

Свој извештај одбор је дужан спремити и предати Претседнику Скупштине најмање за 24 сата по завршеном претресу у одбору.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 22.

Одборским седницама може присуствовати сваки народни посланик.

Сем чланова одбора, само чланови Владе и Владици повереници имају право на реч у одборским седницама.

§ 23.

Одбори могу општити непосредно са Министарствима преко својих претседника или чланова, које буду одредили.

§ 24.

Одбори се састају у згради Народне скупштине у нарочитим за њих одређеним просторијама. Али одбори могу, ако њихов посао буде изискивао, држати своје седнице и у Министарствима.

§ 25.

Скупштина може за поједине одборе решити да продуже рад и за оно време кад она није на окупу.

ГЛАВА IV

Седнице Народне скупштине

§ 26.

Чим се изабере претседништво Народне скупштине Претседник Скупштине извештава о томе Претседника Министарског савета. Претседник Министарског савета известиће о томе Претседништво Скупштине, кога ће дана Краљ отворити седнице Скупштинске лично Престоном Беседом, или преко Министарског савета посланицом или Указом.

У случају да Краљ отвара седнице Престоном Беседом, Сенат и Народна скупштина уједно заседавају (члан 32 У.).

На заједничким седницама Сенат и Народна скупштина могу справљати и о Ад-

реси као одговору на Престону Беседу на начин предвиђен у § 69 овога закона.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 27.

Седнице Народне скупштине отвара претседник. Он руководи претресом, стара се да се одредбе овога Пословника тачно испуњују и да се за све време седнице одржи потпун ред.

§ 28.

Решавање Сената и Народне скупштине у заједничком заседању бива само за случајеве за које је изрично речено.

Заједничким заседавањима претседавају претседници Сената и Народне скупштине наизменично. (Чл. 73 У.).

§ 29

Седнице су Народне скупштине јавне. Али се оне могу претворити у тајне, кад то предложи Претседник Скупштине, Влада или 20 посланика. О овоме предлогу гласа се без претреса.

Ако су тајност предложили Претседник Скупштине или 20 посланика, Скупштина може узети у решавање: да ли седница да остане тајна или не.

Закон о пословном реду у Народној скупштини

Предмети о којима се буде саветовало у тајном састанку, претресаће се, ако буде потребно, и у одборима тајно и о њима се не сме ником ништа казати осим посланицима.

Ако се о ком посланику докаже да није чувао тајну, Скупштина таквог посланика може искључити из седница до највећег броја седница по § 98. Предавање јавности Владиних изјава или предлога о тајним седницама, може бити само са Владином пристанком.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

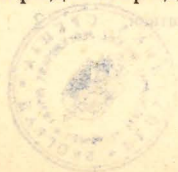
§ 30.

Осим јавних и тајних седница Скупштина се може скупљати и у конференције на предлог претседника Скупштине, Владе или 20 посланика.

На конференцији могу бити присутни само посланици и Министри.

§ 31.

По предлогу Претседника а по саслушању Владе, дневни ред за сваку идућу седницу утврђује сама Народна скупштина на крају седнице без претреса. Народна скупштина на предлог Владе и Претседника Народне скупштине може да скине или помери поједине тачке са дневног реда. Дневни ред обзнаниће се нарочитим објавама у сали и згради Народне скупштине.

Они предмети о којима се претрес није могао свршити једне седнице стављаће се на првом месту на дневни ред идуће седнице.

Ако се дневни ред није могао извршити због недовољног броја присутних посланика, Претседник ће објавити да као дневни ред за нову седницу вреди наставак старог дневног реда са додатком оних тачака, које по самом овом Пословнику треба ставити или за које је сама Народна скупштина раније решила да се тога дана ставе на дневни ред.

Ако би та нова седница пала на дан предвиђен у Пословнику за интерпелације, то се на тој седници не може ништа решавати сем интерпелације у смислу § 71 овог Пословника. Но ако нема никаквих интерпелација, или се оне исцрпе, прелази се на стари дневни ред.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 32.

Записник Народне скупштине водиће редом секретари, које буде одредио Претседник, а ови ће се записници читати почетком сваке седнице Народне скупштине.

У записник се бележе: 1) саопштења Владина и Претседникова; 2) предмети о којима је Народна скупштина решавала и њезина решења о њима са начином гласања и са бројем гласова за и против код поименичног гласања.

сања и 3) предмети за које Народна скупштина реши да се унесу у записник. Посланички се говори не бележе у записник, али се увек означају имена говорника „за” и „против”.

Записници Народне скупштине објављуваће се у „Службеним новинама”.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 33.

О томе: да ли ће се на предлог кога народног посланика учинити каква исправка у записнику, а коју секретар не прими, решава Народна скупштина.

§ 34.

Пре него што се пређе на дневни ред, претседник ће учинити Народној скупштини сва саопштења која се ње тичу.

§ 35.

У Народној скупштини имају права да говоре само народни посланици, Министри, Владини повереници, одређени за то Краљевим Указом. (Чл. 70 У.).

§ 36.

Нико не може говорити у Народној скупштини пре него што буде тражио и добио реч од претседника.

§ 37.

Претседник даје реч по реду пријаве, изумимајући оне случајеве када је овим Пословником друкчије наређено. Министрима и Владиним повереницима даје реч кад год је затраже. Известноци одборски могу говорити више пута и преко реда, ако захтева потреба претреса. Оцена о томе припада претседнику. Ономе посланику који је рад да говори о каквој повреди Пословника или дневног реда, коју је приметио, даје се реч чим је затражи. Његов говор може трајати највише пет минута и о том случају не може говорити ни један други посланик.

Ако и после претседничког објашњења говорник остаје при свом гледишту да је Посланик или дневни ред повређен, претседник одмах позива Народну скупштину да без претреса реши то питање. На случај да претседник примети да се питања о повреди Пословника или дневног реда учестано понављају у циљу сметања или одуговлачења скупштинског рада, он може предложити Скупштини да се таква питања не могу више покретати у току те седнице. Скупштина о томе решава без претреса.

§ 38.

Пријаве се за реч чине чим се претрес отвори.

Код оних предмета, који су били упућени одбору, пријаве се могу учинити чим се од-

борски извештај поднесе Народној скупштини. Оне се могу чинити лично, усмено или писмено или преко једнога другог посланика. Сваки је посланик дужан изјавити да ли ће говорити за или против предлога, као и то, да ли ће говорити у име групе или у име своје лично.

Сваки пријављени говорник има право да свој ред уступи другом пријављеном говорнику.

§ 39.

Осим Министара, Владиних повереника и известилаца одборских, о једном предмету не може нико више него једанпут говорити, сем ако му то Скупштина нарочито допусти.

Претрес у начелу као и претрес у појединостима, по главама (одељцима) сматрају се као предмети за себе.

§ 40.

Кад претрес почне, претседник ће дати прво реч првом пријављеном говорнику „за“, а по том једном пријављеном говорнику „против“, ако би га било. Претседник ће пазити да увек после једног говорника „против“ да реч једном говорнику „за“.

§ 41.

Ако посланик тражи реч ради тога да исправи свој навод, који је погрешно изложен, те дао повода каквом неспоразуму или иза-

звао потребу личне одбране, онда ће му се дати реч одмах чим сврши свој говор онај, који је ту исправку изазвао. Али у том случају говорник не сме говорити дуже од пет минута, и може поред личне одбране испривити само погершно наведене чињенице из свога говора.

Ако претседник налази да дотични посланик није изазван тим говорником, он неће дати тражену реч. Ако је посланик незадовољан председниковим решењем, ствар решава Скупштина без претреса.

Ако је више говорника изазвано на личну одбрану или објашњење претседник ће им дати реч по реду пријаве.

Овим се параграфом не могу користити посланици, који су прекидањем говорника изазвали да о њима говори.

Министри и владини повереници могу говорити и са свога места, а посланици морају говорити са говорнице, сем кад говоре о Пословнику, личној ствари или стављају кратка питања, када могу говорити и са свога места.

§ 42.

У начелном претресу говори посланика који говоре у име групе, могу трајати најдуже сат и по, а говори осталих посланика најдуже један сат. У посебном претресу по главама (одељцима) говори посланика, који говоре у име групе, могу трајати најдуже је-

дан сат, а говори осталих посланика најдуже пола сата.

У име групе могу говорити највише два посланика.

Под групом се разуме организовани и претседништву пријављени посланички клуб.

§ 43.

У начелном претресу, пошто буду говорили сви посланици, који су имали да говоре у име групе, Скупштина може без дискусије решити колико ће се седница оставити за говоре других посланика. У посебном претресу, чим о појединим главама буде у име групе говорило 2 пријављена говорника, Скупштина може на предлог 30 посланика без претреса решити да се претрес закључи.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 44.

Министри, Владици повереници и одборски известиоци могу говорити по закљученом претресу али само једанпут.

§ 45.

Говорник може говорити само о питању које је на дневном реду. Осим тога он у својој говори не сме вређати и клеветати нити улазити у претрес приватног живота ничије личности. Забрањено је читати беседе, али је

допуштено служити се белешкама и наводи-ма. Исто тако је забрањено читати службене и друге документе који немају или у колико немају везе с предметом о коме се претреса.

Спор о томе решава Претседник.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 46.

Осим претседника нико други не може прекинути говорника нити га опомињати на ред.

Забрањено је прекидање говорника и свака друга манифестација која спречава слободу говора.

§ 47.

Седнице Народне скупштине закључује претседник са њеним пристанком објавивши дневни ред наредне седнице. Дан и сат идуће седнице одређује претседник или на крају седнице или писменим путем.

ГЛАВА V

Ред послова у седници

§ 48.

Свака седница Народне скупштине почиње читањем записника претходне седнице. На питање претседника: да ли ко шта има да примети на записник ако нико ништа не при-

мети, претседник објављује да је записник примљен. Ако ко учини примедбу онда се поступа по § 33 овог Пословника.

§ 49.

Пре прелаза на дневни ред, а по потреби и цело време трајања скупштинске седнице Претседништво и Влада чине Скупштини саопштења. Посланици затим чине кратка питања на Претседништво, ако су их раније предали писмено Претседништву. После овога Министри одговарају на кратка питања која им буду упутили посланици.

На кратка питања дају се одговори сваке седнице сем дана одређеног за интерпелацију. Рад по свима кратким питањима може трајати највише један сат.

Затим се прелази на дневни ред.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 50.

Претседник Народне скупштине кад примети да у скупштинској дворани нема довољно посланика, може наредити да се изврши прозивка.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

ГЛАВА VI

Поднашање и претрес законских предлога и резолуција

§ 51.

Законске предлоге могу подносити Народној скупштини по овлашћењу Краљевом поједини Министри, као и сваки народни посланик чији предлог писмено помогне најмање једна петина чланова Народне скупштине. (Чл. 63 У.).

§ 52.

Краљев Указ, којим су Министри овлашћени на подношење једног законског предлога, доставља се заједно са законским предлогом Претседнику Народне скупштине.

§ 53.

Чим добије законски предлог Владин, Претседништво је дужно о томе известити Народну скупштину, која предлог упућује оном сталном одбору, у чију струку спада. На предлог Владе или 10 посланика Скупштине може одлучити да се ради проучавања једног законског предлога изабере нарочити одбор. У овом другом случају избор тога одбора може се извршити у истој или наредној седници. У исто време Претседник ће наредити да се Владин предлог штампа и разда свима посланицима.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 54.

Чим извештај одбора буде готов Претседник ће известити о томе Народну скупштину и наредити, да се извештај заједно са одборским предлогом штампа и разда посланицима на начин предвиђен у § 7 овога Пословника.

Народна скупштина ће утврдити дан у којем ће се отворити претрес. Претрес се може отворити тек пошто протекне најмање 24 сата од како је раздан штампан одборски извештај.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 55.

Кад предлог дође на дневни ред о њему се прво отвара начелни претрес. По свршеном начелном претресу приступа се гласању: прима ли се предлог у начелу или не прима.

Кад се предлог у начелу прима, прелази се на претресање појединих одељака (глава) закона. Гласање се врши по параграфима. Чим се заврши претрес сваког појединог одељка (главе) закона. Кад се претрес и пријем последњег одељка (главе) сврши приступа се другом и коначном гласању о предлогу у целини (чл. 72 У.).

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 56.

Народна скупштина пре него што приступи коначном гласању, може простим гласањем устајањем и седењем без претреса одмах сама решити или упутити предлог одбору ради прегледа и поправке редакције, као и за то да се проведу у сагласност његове измењене и допуњене одредбе. Одбор се има састати одмах. Овакво исправљени предлог саопштиће се Народној скупштини, али ако су поправке већег значаја, раздаће се штампан Скупштини пре гласања о предлогу у целости. О њему не може бити више никакве дискусије.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 57.

Сви предлози о изменама и допунама (амандмани) имају се упутити преко Претседништва надлежном одбору од дана пошто се извештај одбора раздели посланицима, па све до почетка начелног претреса. Одбор се мора састати да о њима решава. О оним амандманима, које одбор не усвоји потпуно, одбор подноси извештај. Ако Скупштина друкчије не реши, о свима амандманима које одбор не би потпуно усвојио, гласа се после гласања о предлогу одбора, ако би овај био одбачен. Ако одбор усвоји амандман потпуно, тим се амандманом замењује одговарајући

члан у одборском предлогу. Све до почетка гласања амандман се може повући. О свима амандманима и одборском предлогу води се један заједнички претрес.

§ 58.

У току посебног претреса амандмане могу предлагати само Влада и одбор. О Владином се предлогу гласа пре него о одборском. Ако Скупштина не реши друкчије сви амандмани предложени у току посебног претреса узимају се у решавање тек наредне седнице.

§ 59.

Претходна питања: да се решење о дотичном члану одгоди док се не реше други чланови, или да се подели на више тачака, или да се врати одбору ради поновне редакције и друга претходна питања могу се постављати све док се дотични члан не стави на гласање. О њима се гласа без претреса пре свега другог.

§ 60.

Ако је приликом гласања један члан био подељен на више тачака, онда се, пошто се о свима тачкама буде гласало посебно, гласа о целом члану укупно. На гласање се ставља дотични члан са усвојеним тачкама.

§ 61.

Законски предлози које посланици подносе, предаће се писмено претседнику.

Предлог мора бити састављен у облику у којем се доноси закон. Са посланичким предлозима поступа се у свему као и са Владиним предлозима. Али ако одбор нађе да посланички предлог треба у начелу одбацити, онда се то претходно питање решава у Скупштини без претреса по саслушању одборског известиоца и првопотписаног предлагача.

§ 62.

При подношењу каквог законског предлога или буди каквог предлога може се тражити да се тај пројектни предлог огласи за хитан. Хитност може предложити Краљевска Влада или првопотписани подносилац предлога сваки за свој предлог. Захтев да се какав предлог огласи хитним, мора се поднети на писмено.

§ 63.

О захтеву хитности Народна скупштина решава одмах чим јој претседништво тај захтев саопшти. Она је дужна саслушати претходно онога који хитност захтева. Ако се тражи хитност за посланички предлог, Влада има право да буде о томе саслушана. Ако је захтев хитности примљен, Скупштина ће предлог одмах упутити у надлежни одбор, који га пре свију других предмета узима у разматрање. Ако је потребно бирати нарочити одбор овај ће се избирати још исте седнице. А одбору ће Народна скупштина одре-

дители рок у коме мора бити готов са својим извештајем. Ако одбор не поднесе извештај у одређеном року и Скупштина му рок не продужи, може се предлог узети у претрес у Скупштини и без извештаја одбора.

§ 64.

Чим извештај о предлогу који је оглашен за хитан изађе из одбора. Претседник ће га доставити Скупштини најдаље у року од 24 сата на начин предвиђен у § 7, а Скупштина може решити да претрес отпочне одмах или наредне седнице.

У претресу законског предлога, који је оглашен за хитан може у име групе говорити само један говорник „за” и један „против”.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 65.

Хитност се може предложити и за један предлог, који је већ упућен одбору. Ако Скупштина хитност прими, одбору се одређује рок у коме мора бити готов са својим извештајем. По изласку из одбора на предлог се примењује § 64.

Од хитности се може одустати у самом одбору или у Народној скупштини пре почетка претреса, ако то предложи онај, који

је хитност тражио. О томе ће сам одбор или Народна скупштина решити без дискусије.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 66.

Законски предлог који Народна скупштина усвоји шаље се Сенату на рад.

Ако је законски предлог усвојен у целини и од Народне скупштине и од Сената сматра се да је народно претставништво предлог примило. Ако су учињене измене или допуне од Сената онда се законски предлог враћа Народној скупштини на решавање. Кад се ове измене и допуне приме од Народне скупштине сматра се да је народно претставништво предлог примило. На случај да се Сенат и Народна скупштина у пријему једног законског предлога у целини или у појединостима не сагласе сматра се да је предлог одбивен и у истом сазиву се о њему не може више поново решавати. Ако се случај понови и у идућем сазиву, о томе законском предлогу одлучиће Краљ (Чл. 64 У.).

§ 67.

Кад буџет изађе из буџетског одбора, он се мора сваке седнице, изузимајући оних које су намењене за интерпелацију, ставити на прво место на дневном реду. Од овога се

може учинити изузетак само у корист хитних предлога.

Предлог закона о државном буџету и финансијском закону, пошто буде у начелу примљен претреса се у појединостима по разделима. Гласање пак врши се по партијама. Претрес и коначно примање предлога закона о државном буџету и финансијском закону морају се свршити у року од два месеца. Ако претрес и пријем буџета у начелу и појединостима није свршен за 45 дана, Скупштина ће на предлог претседника распоредити још непретресене и непримљене буџетске разделе на заосталих 15 дана. Претрес и пријем тих заосталих раздела мора се свршити у те дане.

Ако би се у току претреса буџетског десило да Скупштина више дана не ради или ради друге послове, рок за претресање и пријем буџета може се продужити одлуком скупштинском за толико времена.

§ 68.

Кад Влада буде поднела Скупштини на одобрење међународне уговоре закључене, Скупштина неће гласати о појединим чланцима уговора, нити ће моћи решавати о каквим изменама и допунама. Ако би се у току посебног претреса учиниле примедбе на коју одредбу уговора, онда ће се поводом те одредбе моћи тражити да се предлог врати одбору. Усвоји ли Скупштина такав предлог,

одбор ће пре него што се приступи коначном гласању, поднети Скупштини извештај о свима на тај начин упућеним одредбама. Извештај може тражити: или да се уговор прими, или да се одложи или да се одбаци.

Извештај ће се наштампати и раздати народним посланицима. Скупштина ће моћи наставити претрес и донети коначну одлуку пошто протече 24 сата од како је тај извештај раздан.

Кад Скупштина реши да се уговор одложи, то ће бити изјављено овим речима:

„Скупштина одлаже одлуку о поднетом јој уговору, а међутим обраћа Влади пажњу на ове одредбе”.

(Изнети од речи до речи текст тих одредаба).

§ 69.

Предлоге резолуције може подносити Влада или посланици. Овакав предлог упућује се једном нарочитом одбору, ако Народна скупштина споразумно са Владом не реши друкчије. О резолуцијама се не води начелни претрес, о њима се решава као о једној целини.

§ 70.

Кад народни посланици чине предлоге за измену Устава, о њима ће се решавати на начин предвиђен у Уставу.

ГЛАВА VII

Питања и интерпелације

§ 71.

Народни посланици имају право постављати кратка питања Министрима (Чл. 68 У.). Питања се постављају написмено преко Претседника Скупштине. Министар одговара на њих писмено истим путем, ако питач није изрично изјавио жељу да му се одговори усмено. Усмени одговори дају се у почетку седнице пре прелазна на дневни ред. Министри су дужни дати на њих одговоре у истом сазиву (чл. 68 У.).

После одговора Министрова може говорити највише једанпут питач ради каквог обавештења и да укратко изјави: је ли задовољан одговором или не.

Овај говор не може трајати дуже од пет минута.

§ 72.

Сваки посланик има право управљати Министрима интерпелације. (Чл. 68 Устава).

Интерпелације се подносе писмено Претседнику Скупштине, који их одмах саопштава дотичном Министру, а Скупштини реферише о њима на првом састанку кад чини и сва остала саопштења. Свака се интерпелација мора отштампати и посланицима раздати најмање 24 часа пре претреса.

Министри су дужни на интерпелације одговорити у току истог сазива (чл. 68 Устава).

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 73.

Ако подносилац тражи за своју интерпелацију првенство испред раније поднесених интерпелација, претседник извештава Скупштину, која о томе решава без претреса. Влада има право пре решавања да о томе буде саслушана.

§ 74.

За претрес интерпелација одређује се нарочити дан у недељи. Ако Скупштина не реши друкчије, тај ће дан бити четвртак. Пошто се сврши буџет, Скупштина ће ако треба, одредити још један дан у недељи за претрес интерпелација. На седницама које су одређене за претрес интерпелација, тај претрес одмах почиње с прелазом на дневни ред.

У претрес се узимају интерпелације поднете до краја прошле недеље, и то најпре оне, којима је Скупштина дала првенство, па остале оним редом којим су биле саопштене Скупштини. Са дневног реда интерпелација се може скинути само на захтев дотичног Министра и интерпеланта, а по решењу Скупштине. О томе се решава без претреса, пошто су дотични Министар и интерпелант дали о

томе своју реч. Једновремено се мора утврдити друга седница кад ће одређена интерпелација доћи на дневни ред и то пре свих других интерпелација. Претрес о интерпелацији у погледу трајања и броја говорника води се као специјалан претрес законског предлога, али се он завршује с погледом на одредбе овога члана.

Интерпелант, а ако их има више, онда један од њих може пре Министрова говора узети реч да мотивише своју интерпелацију, али има право говора и после Министровог одговора.

Седница Народне скупштине не може се закључити пре но што се доврши претрес започете интерпелације.

Ако је интерпелацију потписао један посланик, а спречен да присуствује седници на дан претреса његове интерпелације, може на 24 сата пре претреса одредити преко претседништва скупштине свога заменика. Иначе се интерпелација скида са дневног реда.

Ако Министар не дође оног дана кад има да одговара на интерпелацију, та ће се интерпелација ставити на прво место на дневни ред за сваку наредну седницу за интерпелације.

§ 75.

Одлука скупштинска, којом се завршује претрес о интерпелацији и прелази на дневни ред, може бити проста или образложена (мотивисана).

Ако је предложен прост прелаз на дневни ред, а Министар на то пристаје, онда ће

се прост прелаз на дневни ред ставити на гласање пре свију оних, који су мотивисани.

Ако није предложен никакав прелаз на дневни ред, онда се без икаквог гласања прелази на остале интерпелације које су на реду.

§ 76.

Влада има право да изјави које ће од предложених прелаза на дневни ред примити као довољан израз поверења скупштинског према њој. У том случају о томе ће се предлогу гласати пре свију осталих.

§ 77.

Ако је предложени прост прелаз на дневни ред одбачен, прелази се на гласање о мотивисаним предлозима по реду поднетих предлога на дневни ред.

§ 78.

Интерпелант може своју интерпелацију повући све док не буду стављени на гласање прелази на дневни ред, који су поводом ње поднесени Скупштини.

ГЛАВА VIII

Молбе и жалбе

§ 79.

Молбе и жалбе, упућене Скупштини преко Претседника морају бити предане написмено

и снабдеvene потписима свију молилаца, који морају бити потврђени којом општинском или државном влашћу, иначе их Скупштина неће ни испитивати нити што по њима предузимати.

Ову потврду власт не може одбити. За њу се не плаћа никаква такса. Исто се тако неће узимати у поступак молбе и жалбе непристојно написане.

Скупштина неће ни оне молбе и жалбе узимати у претрес и решавање, којима се траже или изазивају издаци из државне касе, ако их Влада није пре тога потпомогла или усвојила, о чему ће увек одбор бити дужан изјаснити се у свом извештају Скупштини. Ове молбе за које би одбор био мишљења да их ваља усвојити спровешће са својим формулисаним предлогом на мишљење Финансијском одбору. Док Финансијски одбор не да о тим предлозима своје мишљење, они се не могу износити на решење Народној скупштини.

§ 80.

Све ће молбе и жалбе бити упућене одмах одбору за молбе и жалбе који ће их по реду којим су стигле у Скупштини заводити у један нарочити протокол, у коме ће бити забележено име, презиме, занимање и стање молиоца и жалиоца, као и кратак извод предмета на који се односи дотична молба или жалба. Овај ће протокол сваки посланик моћи прегледати.

§ 81.

Оне молбе и жалбе које се буду односиле на какав законски предлог или иначе на какав предмет који се већ претреса у Скупштини и који је поверен нарочитом одбору, упутиће претседник одбора за молбе и жалбе овом последњем одбору.

Претседник одбора за молбе и жалбе, као и претседник сваког другог одбора, коме је извесна молба или жалба упућена, дужан је дати на разматрање сваком народном посланику молбу, коју овај буде захтевао.

§ 82.

Оне молбе и жалбе, које одбор за молбе и жалбе не буде упутио ком другом одбору, поделиће се у три групе:

- 1) Молбе и жалбе за које налази да их треба упутити надлежном Министру;
- 2) Молбе и жалбе које мисли изнети пред Скупштину, не водећи рачуна о томе, да ли је њих већ упутио надлежном Министру или не;
- 3) Молбе и жалбе које мисли да није вредно износити пред Скупштину.

Ни о једној молби и жалбе не може Скупштина решавати односно самога предмета њенога, ако она долази у круг рада појединих Министара, а пред њима није била, а такве молбе и жалбе одбор ће упућивати надлежном Министру.

Одбор је дужан у месечним саопштењима, која ће се штампати, у Народној скупштини објавити своје одлуке о молбама и жалбама, које није изнео Скупштини на решавање, тако исто и извештаје о онима, које је упутио ком одбору или коме Министру и о онима које није узимао у решавање. Он је такође дужан доставити народном посланику своју одлуку односно оне молбе и жалбе за коју овај то буде захтевао.

§ 83.

По овим молбама и жалбама, за које налази да их треба изнети пред Скупштину, одбор подноси извештај као и за законске предлоге заједно са формулисаним текстом. Тај текст може бити редигован као законски предлог за Краљеву потврду, и може бити редигован као резолуција којом скупштина упућује извесну молбу и жалбу надлежном Министру на увиђај и решење.

§ 84.

Сваки посланик има право да тражи у року од месец дана, од како је одборска одлука о њој штампана, да се о извесној молби или жалби поднесе извештај у седници скупштинској ма каква била одлука одборска о њој. Овај се захтев мора увек испунити.

По истеку овога рока од месец дана одлука одборска, да се извесна молба или жалба не изнесе пред Скупштину, остаје коначна.

§ 85.

По молбама и жалбама за које је одбор решио да се изнесу пред Скупштину прочитаће се одборски извештај и пошто се саслуша надлежни Министар, Скупштина ће о њима донети своју одлуку. О оним пак молбама и жалбама, које буду изнете пред Скупштину на нарочити захтев једнога посланика, саслушаће се најпре посланик који је то захтевао, затим одборски извештај и надлежни Министар па ће после тога Скупштина решити о њима.

И у једном и у другом случају претрес се може отворити на захтев 10 посланика. Скупштинске одлуке о појединим молбама, доносе се на исти начин као и остали законски предлози.

§ 86.

И у једном и у другом случају надлежни Министар може тражити да му се остави извештај рок да своје мишљење о дотичној молби и жалби изнесе Скупштини. Овај рок не може бити дужи од месец дана.

§ 87.

Они нарочити одбори, којима буду упућене поједине молбе и жалбе, поменуће их у свом извештају Скупштини.

§ 88.

Ако не реши друкчије, за решавање о молбама и жалбама, Скупштина одређује једну

суботу у месецу. На тим састанцима Скупштина решава само о оним молбама и жалбама, о којима је извештај штампан и раздат посланицима најмање 24 часа раније.

ГЛАВА IX

Гласање

§ 89.

Гласање у Народној скупштини бива седењем и устајањем, јавно, поименце или тајно.

§ 90.

Народна скупштина може пуноважно решавати ако је у њезиној седници присутна трећина од целокупног броја посланика (чл. 71 У.).

Глас се може давати само лично.

За пуноважни закључак потребна је већина гласова присутних чланова. Кад се при гласању по каквом предлогу деси равна подела гласова, предлог о коме се гласало сматра се да је примљен (чл. 71 У.).

За решавање законских предлога потеклих од стране Народне скупштине односно измене Устава потребна је већина од три петине укупног броја народних посланика (чл. 115 У.).

§ 91.

Ако при гласању седењем и устајањем претседник запази да нема довољан број по-

сланика за решавање, наредиће прозивку или пребројавање. На захтев једног посланика, потпомогнутог од 10 другова, прозивка се мора вршити, пре гласања, ако се предмет решава седењем и устајањем. Овако прозивање може се тражити само једанпут за време једне седнице.

Присутни посланици, кад се питање о кворуму покрене, не могу изаћи из дворане све док се не сврши прозивка, односно пребројавање и гласање. Ако то пак учине, сматра се да су присутни и да су гласали против. Присутност посланика утврђује претседник.

§ 92.

Претседник одмах проглашује резултат гласања Народне скупштине.

§ 93.

Гласање седењем и устајањем бива у свим случајевима у којима није овим Пословником одређен други начин гласања. У случају да је одборски извештај подељен садржином на тачке под 1, 2, 3, и т. д. гласање се врши по тачкама седењем и устајањем.

О резултату гласања седењем и устајањем решава Претседник. Ако је по његовом мишљењу резултат сумњив, приступиће се новом гласању. Ако и по други пут по његовом мишљењу резултат буде сумњив, приступиће се гласању гласно поименце.

(Имењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 94.

Седењем и устајањем гласа се на овај начин: претседник позива да устану сви они који гласају против предлога.

§ 95.

Поименце се гласа усмено. Гласање поименце бива: 1) кад се гласа о законском предлогу у начелу или коначно у целини; 2) кад гласање седењем и устајањем да сумњив резултат и после другог покушаја.

При гласању поименце, један од секретара прозиваће посланике поименце, а они ће гласати речима „за” или „против”. По свршеној прозивци, прозиваће се још једном они посланици, који се првог пута не буду одазвали, па ће тек после тога претседник објавити да је гласање закључено.

§ 96.

Тајним гласањем гласа се при избору претседништва и појединих одбора Народне скупштине.

Ово гласање вршиће се листићима, који ће се метати у отворену коверту нарочито за то спремљену.

Сви листићи којима се гласа морају бити једне величине, једне боје и једног облика.

Посланици ће један за другим по прозивци секретаровој пуштати своје листиће у ковичежић, који ће стајати на столу претседни-

штва. Гласове ће ове бројати три народна посланика коцком одређена, пред претседништвом и Народном скупштином.

ГЛАВА X

Дисциплинске казне

§ 97.

Народној скупштини припада искључиво право да у својој седници одржава ред преко свога претседника.

§ 98.

Дисциплинске казне којима се могу казнити народни посланици ове су:

- 1) опомена на ред;
- 2) записана опомена на ред;
- 3) одузимање речи;
- 4) привремено искључење из седнице Народне скупштине.

Према тежини кривике народни посланик може бити искључен до 30 седница.

Прве три казне изриче претседник, као и четврту до највише три седнице. Дужа искључења решава Народна скупштина без претреса на предлог претседников или 15 чланова Народне скупштине.

§ 99.

Опоменом на ред казниће се сваки посланик који буде својим говором или иначе сво-

јим понашањем у Народној скупштини нарушавао ред и прописе овог пословника.

§ 100.

Записаном опоменом на ред, која ће се забележити у записник Народне скупштине, казниће се сваки посланик, који је у истој седници већ раније опоменут на ред.

Да ли ће другу опомену изрећи као просту или као записану зависи од нахођења самог претседника.

§ 101.

Одузимањем речи казни се:

1) сваки посланик који би приликом свога говора повредио ред, а већ је раније на истој седници био кажњен записаном опоменом на ред;

2) сваки посланик који у току свога говора већ двапут није хтео послушати претседника.

§ 102.

Казном искључења казни се сваки посланик који лично вређа Краља, Престолонаследника, чланове Краљевског Дома, вређа или клевета народне посланике и Министре, или се понаша непристојно према Народној скупштини или се не покорава опоменама њеног претседника, а нарочито у погледу извршења казне. Истом ће се казном казни-

ти посланик, који прави неред и спречава рад у седници.

§ 103.

Посланик, који је кажњен казном привременог искључења из седнице Народне скупштине, дужан је уклонити се одмах из дворане Народне скупштине.

У случају противљења претседник ће наредити да се кажњени посланик силом уклони из дворане. Ако буде потребно претседник ће привремено обуставити седницу.

§ 104.

Посланик, против кога се предлаже казна привременог искључења из седнице Народне скупштине, има право да говори у своју одбрану и то највише пет минута.

Том приликом нема другога претреса.

Ако се предлаже искључење више посланика за заједничку кривицу, онда има право да да одбрану само један од њих у име свију, али његов говор може трајати највише 15 минута.

§ 105.

И казна одузимања речи и казна искључења из седнице Народне скупштине биће увек забележена у записник Народне скупштине. Казна искључења повлачи губитак дневнице за време искључења.

§ 106.

Ако седница постане бурна председник ће најпре опоменути посланике да ће прекинути седницу ако се мир не поврати. Не буде ли таква опомена у стању да умири посланике толико, да се говор посланика може лепочути и салушати, председник може обуставити седницу за неко време. По истеку тога времена седница се поново отвара.

Али ако се опет на истој седници појави неред, председник ће затворити ту и заказати идућу са старим дневним редом.

У тој новој седници ће се на првом месту, пре свега и без икакве дискусије решити предлог председников, ако би га било, о проузроковачима нереди на претходној седници. Само председник може допустити овима да се у кратко извине или објасне свој поступак.

ГЛАВА XI

Права и дужности Народне скупштине
и народних посланика

§ 107.

Захтев истражне односно судске власти за издавање чланова Народне скупштине упућује се Имуниетном одбору. Народна скупштина решава ствар по извештају.

§ 108.

Без овлашћења Народне скупштине посланици се не могу за кривице учињене ван вршења мандата узимати на одговор нити лишити слободе док траје њихов посланички мандат, осим ако се ухвате на самоме делу злочина или престапа. Али и у томе последњем случају Народна се скупштина, ако је на окупу, одмах извештава. Она даје или одриче овлашћење да се надлежни поступак продужи за време сазива.

Имуниетско право посланика настаје даном избора.

Ако ко постане посланик пре него што је над њим по каквој кривици изречена извршена пресуда, власт која врши извиђање и истрагу известиће о томе Народну скупштину, која даје или одриче овлашћење за продужење поступка.

Члан Народне скупштине може се узимати на одговор само ради оног дела за које је издан (чл. 75 У.).

§ 109.

Одредбе претходног члана не вреде за позивање пред суд и остале власти и извршење судских и административних одлука у приватно правним споровима.

§ 110.

Народни посланик не одговара за глас који је дао као члан Народне скупштине. За

све изјаве и поступке при вршењу мандата било у седницама Народне скупштине или одборима, или у особитом изасланству или у особитој дужности по одредби Скупштине народни посланици одговарају Народној скупштини. За оне изјаве и поступке које садрже кривично дело, народни посланик одговара и пред редовним судовима ако Народна скупштина даде за то одобрење. Но за увреде, клевете, или злочине народни посланик одговара пред редовним судовима и без претходног одобрења Народне скупштине (чл. 74 У.).

§ 111.

Ни један посланик не може осуствовати са седнице Народне скупштине ако му она не одреди осуство. У изузетним хитним случајевима Претседник Народне скупштине може сам дати до 10 дана осуства посланицима; он је тада дужан о томе известити Народну скупштину.

Посланик може добити ради приватног посла осуство са дневницом у једном сазиву највише 15 дана; за време осуства преко тога рока не прима дневницу изузев случаја боловања, за које време прима дневницу ма колко времена боловање трајало. Боловање одобрава Народна скупштина. Посланик који без одобреног осуства или боловања не долази на седнице скупштинске, не добија дневницу

нити му Претседник може наредити исплату исте.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 112.

Свако тражење отсуства упућује се претседнику Народне скупштине, који га саопштава Народној скупштини прве идуће седнице.

Народна скупштина решава о траженом отсуству без претреса. Ако претседништво нађе да у Скупштини нема довољан број чланова за решавање, оно може огласити да се сва одобрена отсуства прекидају, осим ради болести одобрених.

§ 113.

Претседник Народне скупштине има додатке које има и Претседник Министарског савета. Потпретседници сваки по 1500 динара, а секретари по 1000 динара месечно. Народни посланици имају дневницу од 200 динара.

Без пристанка Скупштине ове дневнице не могу се повећавати.

§ 114.

Сви чланови Народне скупштине имају право на бесплатну вожњу I класе на свима железничким возовима и државним повла-

шћеним бродовима за време док им траје мандат. Они имају право на накнаду учињених трошкова за путовање приликом првог доласка на седнице Народне скупштине и последњег повратка, као и трошкова за путовања приватним превозним средствима.

§ 115.

Сваки народни посланик може дати оставку на свој мандат. Оставку Претседник саопштава Народној скупштини, која је упућује Верификационом одбору на даље рад. Оставка, пре но што је пуномоћство оверено, неће задржати Скупштину од испитивања и решавања да ли је избор био правиан или не.

О оставци народног посланика решава Народна скупштина без претреса, чим се извештај Верификационог одбора саопшти.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 116.

Члановима Народне скупштине претседник издаје нарочиту легитимацију.

§ 117.

Народној скупштини припада искључиво право да у својој седници одржава ред преко својега претседника.

Никаква оружана сила не може се поставити у дворници Народне скупштине нити у њеној згради или њеном дворишту без одобрења претседника Народне скупштине. Исто тако без његовог одобрења не могу никакви државни органи чинити у Народној скупштини акте власти.

Нико оружан не сме ући у згарту Народне скупштине осим лица која по пропису оружје носе, а налазе се по службеном послу код Народне скупштине (чл. 76 У.).

§ 118.

Улицама које су непосредно око зграде и дворишта Народне скупштине, забрањена је свака манифестација. Ако би се у њима скупљале гомиле људи, власт ће их на захтев претседника Народне скупштине одмах уклонити.

§ 119.

Надзор над одржавањем реда у унутрашњости дворнице Народне скупштине и о њеном дворишту води искључиво Претседник. Ради тога потребан број скупштинских стражара и *полицијских чиновника и службеника*, који одређује сам Претседник, Министар унутрашњих послова *по споразуму* с њим одмах у почетку сазива ставља му на располагање из редова *полицијских органа*.

Ови стражари носеће нарочито видљив знак који прописује Претседништво Народне

скупштине, и по којем ће се они увек разликовати од осталих *полицејских службеника*. Никакве грађанске ни војне власти нити ко други не смеју мимо Претседника скупштине издавати наредбе овим стражарима и *службеницима*, нити ови стражари могу ма од кога примити наредбе сем од Претседника Народне скупштине, или од онога, кога за то одреди Претседник Народне скупштине.

Претседник Народне скупштине издаваће потребне наредбе за одржавање реда и чување безбедности Народне скупштине.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 120.

Претседник чим опази у дворани Народне скупштине лица која нису посланици или не припадају особљу скупштинском, наредиће да се та лица уклоне.

§ 121.

Ако се ко од *слушалаца* на галеријама не понаша мирно, Претседник може наредити да се удаљи. У случају већих *нереда*, Претседник може наредити да се испразне галерије.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

§ 122.

Скупштина има право анкете, као и истраге у изборним и чисто административним питањима (чл. 67 У.).

Ове анкете и истраге Скупштина води преко нарочитог свог одбора изабраног по прописима §§ 17 и 18 овог Пословника.

Седнице у којима овај скупштински одбор буде водио скупштинску анкету и истрагу, јавне су, али њих може огласити за тајне било сама Скупштина, било одбор коме је вођење истраге поверено.

§ 123.

Сва права, која закони дају истражним властима односно испитивања оних против којих се истрага води, позивање и саслушавање сведока и вештака, прибављање и проучавање потребних докумената и аката, припадају и одбору скупштинском који води скупштинску анкету или истрагу. Али Скупштина може у сваком случају посебице ограничити та права својом нарочитом одлуком.

Ако је потребно да се испит или саслушање учини на лицу места, одбор који води скупштинску анкету или истрагу сме пренети своју власт на једног или више посланика из своје средине. Чланови анкетног одбора кад путују имају право на накнаду трошкова, које ће им одредити Административни одбор.

§ 124.

Сведоци и вештаци имају у овом случају пред скупштинским одбором, који води скупштинску истрагу, и пред његовим изасланицима иста права и исте дужности као и пред судовима.

Сведоке и вештаке, који би били чиновници, Анкетни или Истражни одбор позива преко надлежног Министра.

§ 125.

Скупштинска се истрага прекида у случају распуштања Скупштине.

Ако су седнице скупштинске одложене или закључене, скупштинска анкета или истрага ће се обуставити, док се наново Скупштина не састане. Али Скупштина може решити, да се скупштинска анкета или истрага продужи и за време кад она није на окупу.

§ 126.

Резултат рада скупштинске анкете или истраге износи се увек пред седницу скупштинску, пошто Претседник Народне скупштине у споразуму са Анкетним одбором одреди штампање извештаја и материјала који је с њим, у колико то може и сме бити према природи саме ствари. Ако је анкета или истражни одбор предложио какву резолуцију, о њој Скупштина решава као и о осталим резолуцијама, кад изађу из одбора (видети

§ 69). У случају да је мањина одборника поднела свој предлог резолуције, о томе се предлогу решава тек ако предлог већине буде одбачен.

ГЛАВА XII

Скупштинско особље и рачуноводство

§ 127.

Све особље Народне скупштине стоји под управом Претседника Народне скупштине. Особље може бити стално и привремено. Године службе сталног особља рачунају се као године државне службе. Они се разврставају и примају припадности по Закону о чиновницима према својим квалификацијама. Државни пензионери који се на овај начин приме за сталне службенике губе досадању пензију, а накнадно их може пензионисати Финансијски одбор на предлог Претседника Народне скупштине под свима условима Закона о чиновницима. О свему овоме ће Претседник Народне скупштине у сагласности са Административним одбором израдити нарочити правилник, који ће се поднети Народној скупштини на решење.

§ 128.

Претседник Народне скупштине извршује њен буџет. Из буџета се не могу вршити никакви издаци који нису њиме предвиђени.

Административни одбор, као контролна власт, дужан је свакога месеца прегледати скупштинске рачуне, а подносиће и свој извештај Народној скупштини сваког трећег месеца.

Административни одбор делегираће два своја члана у Одбор за набавке Народне Скупштине. Тај одбор одређује Претседник Народне скупштине.

Исти одбор набављаће и књиге, часописе и листове и водити надзор над библиотеком.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

ГЛАВА XIII

Стенографске белешке

§ 129.

Стенографско особље израђује стенографске белешке о седницама Народне скупштине, а по потреби и Одбора и Секције. Претседништво се стара да те белешке буду без одлагања штампане и раздане народним посланицима.

§ 130.

Стенографске белешке подnose се на увиђај Претседнику и сваком говорнику за његов говор. Говорник може чинити у стенографском тексту само измене које се тичу редакције, не уносећи нове мисли и разлоге нити

изостављајући исказане мисли и разлоге. Своје исправке говорник може чинити у року од 24 часа од како му се предаду у самој згради Скупштине. Претседник је властан чинити само коректуре оних израза, који вређају достојанство Народне скупштине, или садрже личне увреде или клевете било грађана Краљевине било страних јавних органа или претставника. Његова је дужност старати се да говорници не чине исправке или дoметке ван граница овде обележених.

На случај спора, Претседник по захтеву дотичног посланика износи ствар пред Народну скупштину, да она реши без претреса пошто саслуша Претседника и заинтересованог говорника.

ГЛАВА XIV

Архива и печат Народне скупштине

§ 131.

Народна скупштина има своју архиву и библиотеку, о којима воде старање нарочити чиновници.

§ 132.

Народна скупштина има свој печат са грбом Краљевина Југославија и натписом наоколо: „Народна скупштина Краљевине Југославије”.

Печат Народне скупштине чува Претседник.

ГЛАВА XV

Закључне одредбе

§ 133.

До доношења Правилника у смислу § 127 овога Пословника у Народној скупштини ће се постављати само привремено особље уз месечну награду за рад; дотле се могу и пензионери постављати уз награду за рад задржавајући своје пензије.

§ 134.

Овај Пословник Народне скупштине може се мењати скупштинском резолуцијом.

Овакав предлог о промени Пословника мора претходно бити испитан од нарочитог одбора скупштинског чији штампани извештај има се разделити посланицима најмање 24 часа пре доношења одлуке о промени Пословника.

О предлогу се решава као о резолуцији, али се гласа параграф по параграф устајањем и седењем.

(Измењен и допуњен скупштинском резолуцијом, донетом на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

ГЛАВА XVI

Прелазна наређења

§ 135.

Сваки народни посланик дужан је да у року од 15 дана по ступању на снагу донетих измена и допуна поступи у смислу § 12 став II овог Пословника. У противном примењује се одредбе § 12 овог Пословника.

(Донет скупштинском резолуцијом, усвојеном на XIV редовном састанку Народне скупштине од 26 фебруара 1932 године).

САДРЖАЈ

ГЛАВА I

Састанак посланика и оверавање њихових пуномоћстава

	Страна
§ 1. — Састанак посланика	3
§ 2. — Први састанак Народне скупштине. — Начин председавања на том састанку	3
§ 3. — Предаја пуномоћстава. Закључење пр- вог састанка	4
§ 4. — Израда спискова	4
§ 5. — Избор Верификационог одбора	4
§ 6. — Конституисање Верификационог од- бора. Пријем посланичких пуномоћ- става и осталих изборних аката	4
§ 7. — Штапање и раздавање извештаја Верификационог одбора	5
§ 8. — Претседник Верификационог одбора сазива седнице Народне скупштине и њима председава	5
§ 9. — Решавање у Народној скупштини о неоспореним изборима затим о оспо- реним	6
§ 10. — Попуњавање поништених мандата	6
§ 11. — Заклетва посланика	7
§ 12. — Случајеви губитка посланичког ман- дата	7

ГЛАВА II

Претседништво Народне скупштине

§ 13. — Избор сталнога Претседништва	10
§ 14. — Дужности и права Претседника	11
§ 15. — Дужности и права Потпретседника. Претседавајући не може гласати	11
§ 16. — Дужности секретара Народне скупштине	11

ГЛАВА III

Одбори Народне скупштине

§ 17. — Стални и нарочити одбори	12
§ 18. — Избор одбора	13
§ 19. — Број чланова сталних и нарочитих одбора	13
§ 20. — Конституисање одбора. Сазивање одборских седница. — Расправе у одбору. — Рок за подношење одборских извештаја. — Кворум за решавање у одбору. — Попуњавање упражњених места у одбору	13
§ 21. — Известиоци одборске већине и мањине. — Поднашање одборског извештаја и одвојеног мишљења	14
§ 22. — Право присуствовања одборским седницама	15
§ 23. — Општење одбора са Министарствима	15
§ 24. — Место одборских састанака	16
§ 25. — Рад одбора у време, када Скупштина није на окупу	16

ГЛАВА IV

Седнице Народне скупштине

§ 26. — Извештавање о конституисању Народне скупштине. Отварање скупштинских седница	16
--	----

§ 27. — Седницама руководи Претседник и стара се о одржавању реда у седницама	17
§ 28. — Заједничке седнице Сената и Народне скупштине	17
§ 29. — Јавне и тајне седнице Народне скупштине	17
§ 30. — Скупштинске конференције	18
§ 31. — Дневни ред	18
§ 32. — Записник Народне скупштине	19
§ 33. — Примедбе на записник	20
§ 34. — Саопштења Претседника пре дневног реда	20
§ 35. — Право говора у Народној скупштини	20
§ 36. — Говорити се може само по добивеној речи од Претседника	20
§ 37. — Претседник даје реч по реду пријаве. Право говора о повреди пословника или дневног реда	21
§ 38. — Пријаве говорника	21
§ 39. — Право говора о једном предмету	22
§ 40. — Ред говорника пријављених за и против	22
§ 41. — Говор ради личног обавештења	22
§ 42. — Трајање посланичког говора. У име групе говорити могу само два посланика. Група је организовани клуб	23
§ 43. — Решавање Скупштине о закључењу претреса	24
§ 44. — Говори Министара и одборских извештача, по закљученом претресу	24
§ 45. — Говорити се може само о питању, које је на дневном реду. Забрањено је читати беседе и друга непотребна документа, која немају везе са предметом, о коме се претреса	24
§ 46. — Забрањено је прекидати говорника	25
§ 47. — Закључење Скупштинске седнице	25

ГЛАВА V

Ред послова у седници

- § 48. — Читање и усвајање записника 25
- § 49. — Саопштење Претседништва. — Питања посланика на Претседништво. — Одговори Министара на питања посланика 26
- § 50. — Претседник наређује прозивку, кад је недовољан број посланика у дворани 26

ГЛАВА VI

Поднашање и претрес законских предлога и резолуција

- § 51. — Предлоге могу подносити Влада и посланици 27
- § 52. — Министри поднашају у име Владе законске предлоге 27
- § 53. — Претседник извештава Скупштину о поднесеном предлогу. Штапање и раздавање предлога и упућивање одбору 27
- § 54. — Претседништво извештава Скупштину о поднетом одборском извештају. — Штапање извештаја са предлогом, раздавање истих и утврђивање дана претреса 28
- § 55. — Начин претресања и гласање о предлозима 28
- § 56. — Коначна редакција предлога 29
- § 57. — Амандмани 29
- § 58. — У специјалном претресу амандмане могу предлагати само Влада и одбор 30
- § 59. — Претходна питања за време претреса 30
- § 60. — О гласању чланова подељених на више тачака 30

- § 61. — О законским предлозима које поднашају посланици 30
- § 62. — Захтев, да се предлог огласи хитним 31
- § 63. — Решавање о захтеву хитности 31
- § 64. — Извештаји одборски о предлогу оглашеном за хитан, може се одмах и нештампан ставити на дневни ред. — Право говора у претресу о хитности 32
- § 65. — О хитности предлога, који су већ упућени одбору 32
- § 66. — О шиљању законског предлога, који Народна скупштина усвоји, Сенату, на даљи рад 33
- § 67. — Претрес законског предлога о државном буџету 33
- § 68. — Претрес и гласање о међународним уговорима 34
- § 69. — Резолуције 35
- § 70. — Посланички предлози за измену Устава 35

ГЛАВА VII

Питања и интерпелације

- § 71. — Посланичка питања 36
- § 72. — Подношење интерпелација 36
- § 73. — Решавање о првенству интерпелације 37
- § 74. — Претрес интерпелације 37
- § 75. — Скупштинска одлука о интерпелацији. — Прелаз на дневни ред 38
- § 76. — Изјава Владе на предложене прелазе на дневни ред 39
- § 77. — Гласање о предложеним прелазима на дневни ред 39
- § 78. — Повлачење интерпелације 39

ГЛАВА VIII

Молбе и жалбе

§ 79. — Поднашање молби и жалби	39
§ 80. — Упућивање истих одбору за молбе и жалбе	40
§ 81. — Посланик има право разматрања сваке молбе и жалбе	41
§ 82. — Груписање молби и жалби	41
§ 83. — Извештај одбора о оним молбама и жалбама, које треба изнети пред Скупштину	42
§ 84. — Захтев посланика, да се о извесној молби и жалби поднесе извештај Скупштини	42
§ 85. — О претресу молби и жалби у Скупштини	43
§ 86. — Захтев надлежног Министра да му се остави рок, да изнесе своје мишљење по молби и жалби	43
§ 87. — Извештај Скупштини о молбама и жалбама упућеним нарочитим одборима	43
§ 88. — Одређивање дана за претрес молби и жалби	43

ГЛАВА IX

Гласање

§ 89. — Врсте гласања	44
§ 90. — Кворум за решавање	44
§ 91. — О установљењу довољног броја посланика за решавање	44
§ 92. — Проглашење резултата гласања	45
§ 93. — Случајеви гласања седењем и устајањем	45
§ 94. — Начин гласања седењем и устајањем	46
§ 95. — Поименично гласање. — Случајеви у којима се врши поименично гласање	46
§ 96. — Тајно гласање	46

ГЛАВА X

Дисциплинске казне

§ 97. — Одржавање реда у Скупштини преко Претседника	47
§ 98. — Врсте дисциплинских казна	47
§ 99. — Опомена на ред	47
§ 100. — Писмена опомена на ред	48
§ 101. — Одузимање речи	48
§ 102. — Искључење са седнице	48
§ 103. — Извршење казне искључења	49
§ 104. — Право одбране искључених посланика	49
§ 105. — Казна одузимања речи и казна искључења из седнице бележе се у записник	49
§ 106. — Поступак, ако је седница бурна	50

ГЛАВА XI

Права и дужности Народне скупштине и народних посланика

§ 107. — Упућивање захтева за издавање суду посланика Имуниетном одбору	50
§ 108. — О посланичком имунитету	51
§ 109. — Одредбе о Имуниетету не вреде у приватно-правним споровима	51
§ 110. — Посланици одговарају само Скупштини	51
§ 111. — Осуство посланика и губитак дневнице	52
§ 112. — Скупштина решава молбе за осуство	53
§ 113. — Додаци Претседника, Потпретседника, секретара и дневнице посланика	53
§ 114. — Бесплатна возња посланика и право на накнаду путних трошкова	53
§ 115. — Оставка посланика на мандат и решавање о извештају Верификационог одбора у том случају	54
§ 116. — Легитимација посланика	54

- § 117. — Скупштина преко Претседника одржава ред у згради и дворишту . . . 54
- § 118. — Забрана манифестација око Скупштинске зграде 55
- § 119. — Скупштински полицијски органи и стражари 55
- § 120. — Уклањање из дворнице лица, која нису посланици, сем Скупштинског особља 56
- § 121. — Немир на галеријама 56
- § 122. — Право анкете и истраге Народне скупштине. Вођење ових преко нарочитих одбора. — Јавност и тајност седнице ових одбора 57
- § 123. — Право Скупштинских одбора, који воде анкету или истрагу 57
- § 124. — Сведоци и вештаци 58
- § 125. — Рад анкете или истраге, ако су Скупштинске седнице одложене или закључене 58
- § 126. — Решавање Скупштине о резолуцији анкете или истражног одбора 58

ГЛАВА XII

Скупштинско особље и Рачуноводство

- § 127. — Стално и привремено особље 59
- § 128. — Претседник извршује буџет Скупштински. — Надлежност Административног одбора 59

ГЛАВА XIII

Стенографске белешке

- § 129. — Израда, штампање и раздавање стенографских белешака 60

- § 130. — Право посланика на исправке свога говора. — Право Претседника да чини коректуре у стенографским белешкама 60

ГЛАВА XIV

Архива и печат Народне скупштине

- § 131. — Архива и библиотека 61
- § 132. — Печат Народне скупштине 61

ГЛАВА XV

Закључне одредбе

- § 133. — Привремено особље 62
- § 134. — Измена пословника резолуцијом 62
- § 135. — Рок за поступање по одредбама § 12 став II. овог Пословника 63

Јав. бр.
39233